

ปัญหาการจัดเก็บภาษีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม¹

ปวีตรา สิงห์คะ²

ปัจจุบันประเทศไทยได้มีมาตรการมุ่งเน้น ส่งเสริมและสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งเป็นมาตรการทางภาษีเพื่อรองรับให้ผู้เสียภาษีซึ่งเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเข้าสู่ระบบภาษีเงินได้รวมถึงภาษีมูลค่าเพิ่ม และสามารถชำระภาษีได้อย่างถูกต้อง จึงได้มีการออกพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 และมีมาตรการเพื่อสนับสนุนทางการเงิน และมีการออกมาตรการทางภาษีอากรเพื่อสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนเงินทุน ปัญหาการขาดแคลนความสามารถในการแข่งขันและการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและปัญหาการขาดแคลนเทคโนโลยีซึ่งมาตรการดังกล่าวประกอบด้วย 3 มาตรการคือ มาตรการปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล มาตรการการให้หักค่าเสื่อมราคาในอัตราพิเศษสำหรับสินทรัพย์ประเภทคอมพิวเตอร์เครื่องจากโรงงานและมาตรการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีสำหรับธุรกิจเงินร่วมลงทุน

ในปัจจุบัน SMEs ของไทยยังประสบปัญหาทั้งด้านการจัดการความรู้และการบริหาร กิจการที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี เงินทุน แรงงาน กฎหมาย เป็นต้น ซึ่งการส่งเสริมสนับสนุน SMEs ในประเทศไทยที่ผ่านมาก็ได้อาศัยความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.) หรือ เอสเอ็มอีแบงก์ (SME Bank) ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (ธสน.) ฯลฯ อีกทั้งยังมีหน่วยงานภาคเอกชนที่ให้ความช่วยเหลือ เช่น สภาหอการค้าแห่งประเทศไทยและหอการค้าไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สมาคมส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs³

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาการจัดเก็บภาษีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร. วิญญูฐา แสงสุข

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
จิรพันธ์ สุกุณา และวีระพงษ์มัลลย์, “วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกับการส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐ,”วารสารนักบริหาร 2553, ฉบับที่ 4(ตุลาคม-ธันวาคม,2553):หน้า 219.

อย่างไรก็ตามการจัดเก็บภาษีจากวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของกรมสรรพากรยังประสบปัญหาเดิมๆที่รัฐยังไม่สามารถแก้ไขได้ เช่น⁴ ปัญหาการไม่ยินยอมจ่ายภาษีของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปัญหาจากการมีต้นทุนในการดำเนินธุรกิจสูง เนื่องจากต้นทุนในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีมักมีลักษณะเป็นต้นทุนคงที่ และยังประสบปัญหาและอุปสรรคในการเข้าสู่ระบบภาษีเงินได้และระบบภาษีมูลค่าเพิ่มซึ่งมีขั้นตอนการปฏิบัติที่มีความซับซ้อนยุ่งยากและผู้ประกอบการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษี จากที่ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษา ถึงมาตรการในทางภาษีอากรเพื่อสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่รัฐประกาศใช้บังคับ จึงพบว่ามาตรการในทางภาษี เป็นมาตรการที่ไม่เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอย่างแท้จริงและไม่เป็นธรรมในอันที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้กิจการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีการพัฒนาเติบโตอย่างแข็งแกร่งเพื่อเป็นรากฐานหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศได้ดังนี้

1. ปัญหาความไม่ชัดเจนในการจำกัดคำนิยามของ “วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม” หรือ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

การกำหนดคำนิยาม คำว่า “วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม” หรือ SMEs จากการพิจารณาการจำกัดคำนิยามของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมตามที่ปรากฏในกฎหมายฉบับต่างๆที่รัฐได้มีการกำหนดการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พบว่าสำหรับประเทศไทยนั้น จากการศึกษากฎหมายฉบับต่างๆเห็นว่า กฎหมายของประเทศไทยมีเกณฑ์ที่ใช้เป็นตัวชี้วัดความเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่หลากหลายและแตกต่างกันไปตามจุดประสงค์และลักษณะการให้บริการของหน่วยงานนั้นๆ⁵ ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ในประเทศไทย จะใช้เกณฑ์จำนวนการจ้างงานไม่เกิน 200 คน เกณฑ์มูลค่าสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 200 ล้านบาท และเกณฑ์ทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชีไม่เกิน 5 ล้านบาทของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาด

⁴ เกศินี วิฑูรชาติ และคณะ, “เรื่องการสำรวจสภาพปัจจุบันและปัญหาของทายาทSMEs ในการสืบสานกิจการต่อ พร้อมช่องทางการปรับตัวของกิจการในช่วงวิกฤตการณ์เศรษฐกิจ.” วารสารบริหารธุรกิจ 2546, ฉบับที่ 97 (มกราคม-มีนาคม 2546): หน้า 7-11.

⁵ จำลักษ์ณ์ ขุนพลแก้ว SMEs วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, เพื่อการเพิ่มผลผลิต Productivity World, เล่มที่ 17, (พฤศจิกายน-ธันวาคม, 2540), หน้า 5.

ย่อม ตามกฎกระทรวงอุตสาหกรรม พ.ศ. 2543 เช่น บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม กำหนดว่า วิสาหกิจขนาดย่อม คือ มีสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 50 ล้านบาท หรือ บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กำหนดวิสาหกิจขนาดกลาง คือ มีสินทรัพย์ถาวร 100-500 ล้านบาท กำหนดวิสาหกิจขนาดย่อม คือ มีสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 100 ล้านบาท

เมื่อเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศ เช่น สหภาพยุโรป แบ่งวิสาหกิจเป็น 3 ขนาดคือ วิสาหกิจขนาดเล็ก วิสาหกิจขนาดย่อมและวิสาหกิจขนาดกลาง และใช้เกณฑ์ในการแบ่ง 3 เกณฑ์คือ เกณฑ์จำนวนการจ้างงาน เกณฑ์ยอดขายของผลประกอบการ และเกณฑ์บัญชีงบดุลทั้งหมด

ประเทศญี่ปุ่น ใช้เกณฑ์ทุนจดทะเบียนและเกณฑ์จำนวนการจ้างงาน⁶

ประเทศสิงคโปร์ ใช้เกณฑ์แบ่งวิสาหกิจ ซึ่งรวมธุรกิจทุกประเภท โดยใช้เกณฑ์รายได้และ เกณฑ์จำนวนการจ้างงานเท่านั้น

สหพันธรัฐรัสเซีย และอาณาจักรกัมพูชา ใช้เกณฑ์แบ่งวิสาหกิจออกจากกันอย่างชัดเจนโดย แบ่งเป็นวิสาหกิจขนาดย่อม วิสาหกิจขนาดเล็กและวิสาหกิจขนาดกลาง และใช้เกณฑ์การแบ่งโดยใช้ เกณฑ์จำนวนการจ้างงานและเกณฑ์รายได้ของวิสาหกิจเป็นตัวชี้วัด

เห็นได้ว่าในแต่ละประเทศมีการกำหนดนิยามของ วิสาหกิจของตนเอง ซึ่งมีการใช้ตัวชี้วัดความเป็นวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อม ที่ต่างกันไป และยังไม่มียามสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เป็นมาตรฐานสากลที่ใช้เป็นมาตรฐานทั่วโลก จากการเปรียบเทียบนิยามของวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมที่ใช้ในประเทศไทย จึงสรุปได้ว่า นิยามวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไม่สอดคล้องกับประเทศอื่น ๆ โดยเฉพาะเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่ง และขนาดของธุรกิจวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ของประเทศไทยเป็นบริษัทที่มีขนาดเล็กกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศแล้ว ทำให้ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของประเทศไทยอาจมีศักยภาพในการแข่งขันน้อยกว่าวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อมในต่างประเทศ ดังนั้นเมื่อพิจารณาเกณฑ์ที่ใช้กำหนดความเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยในปัจจุบันนี้ ผู้ศึกษาเห็นว่าควรที่กฎหมายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เกณฑ์การพิจารณาความเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเดียวกัน โดยกำหนดให้ใช้เกณฑ์ทั้ง 4 เกณฑ์ ประกอบด้วย เกณฑ์จำนวนการจ้างงาน เกณฑ์มูลค่าสินทรัพย์ถาวร เกณฑ์ทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้วในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี และเกณฑ์ยอดขายของผลประกอบการ มาเป็นตัวชี้วัดความเป็น

⁶ สำนักประสานด้านการต่างประเทศ, สรุปหัวใจหลัก การส่งเสริม SMEs ไทย ก้าวไกลสู่สากล, (กรุงเทพมหานคร:สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2555), หน้า 17.

วิสาหกิจ เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีหลักเกณฑ์เดียวกัน และเพื่อให้ง่ายต่อผู้ประกอบการที่จะพิจารณากิจการของตนเองเบื้องต้นว่าเข้าลักษณะความเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในอันที่จะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีตามกฎหมายหรือไม่ เป็นไปตามหลักภาษีอากรที่ดีซึ่งต้องมีความแน่นอนและง่ายต่อการจัดเก็บภาษี เพื่อให้เป็นประโยชน์ทั้งภาครัฐที่มีการกำหนดค่านิยามของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เป็นมาตรฐานแก้ปัญหาความไม่ชัดเจนของการกำหนดค่านิยามได้อย่างตรงจุด

2. ปัญหาการตีความรายได้จากการขายหลักทรัพย์หรือหุ้นที่มีไว้เพื่อการลงทุนเป็นรายได้จากการขายสินค้าและรายได้จากการให้บริการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตามมาตรา 6 แห่งพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 583) พ.ศ. 2558 หรือไม่

การตีความรายได้จากการขายหลักทรัพย์หรือหุ้นที่มีไว้เพื่อการลงทุนเป็นรายได้จากการขายสินค้าและรายได้จากการให้บริการของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตามมาตรา 6 แห่งพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 583) พ.ศ. 2558 ศึกษาเทียบกับหลักการทั่วไปของการขายสินค้าและบริการตามประมวลรัษฎากรแล้ว คำว่า”รายได้จากการขายสินค้าและรายได้จากการให้บริการ” ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกินความแค่ไหนเพียงใดนั้น และการตีความรายได้ซึ่งเป็นเงินกำไรจากการขายหลักทรัพย์หรือหุ้นที่มีไว้เพื่อการลงทุน ว่าเป็นรายได้ที่อยู่ในเงื่อนไขของรายได้จากการขายสินค้าและรายได้จากการให้บริการในรอบระยะเวลาบัญชีหรือไม่นั้น สามารถสรุปได้ว่า หลักทรัพย์ที่มีไว้เพื่อการลงทุนหรือหลักทรัพย์เพื่อขายหรือหุ้นมาเพื่อการลงทุน หาประโยชน์เข้าลักษณะเป็นทรัพย์สินกำไรจากการจำหน่ายหลักทรัพย์ หรือหุ้นเพื่อการลงทุน หรือหลักทรัพย์ที่มีไว้เพื่อขาย จึงถือเป็นรายได้อื่นที่มีรายได้จากการขายสินค้าที่มีเพื่อขาย ซึ่งรากศัพท์ก็เป็นการขายทรัพย์สิน ที่ไม่ใช่รายได้จากการให้บริการ เพราะคำว่า บริการ นั้น กฎหมายมุ่งที่จะให้พิจารณาเฉพาะประเด็นการให้บริการอย่างแท้จริงเท่านั้น จึงย่อมไม่อาจใช้ การตีความอย่างแคบหรือการตีความโดยเคร่งครัด เพราะเป็นบทกฎหมายว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากรและลดอัตรารัษฎากร ว่าหากไม่ใช่การขายสินค้าที่มีเพื่อขายก็ให้ถือเป็นบริการทั้งสิ้น ผู้ศึกษาจึงเสนอให้รัฐ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 658) พ.ศ. 2561 โดยแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 3 โดยบัญญัติ “รายได้จากการขายสินค้า” หมายถึง

รายได้จากการขายสินค้า ที่เป็นทรัพย์สินที่มีรูปร่างและไม่มีรูปร่าง ที่อาจมีราคาหรือถือเอาได้ ที่มีไว้เพื่อขายเท่านั้น ทั้งนี้ไม่ว่าจะมีประโยชน์หรือค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม แต่ไม่รวมถึงหลักทรัพย์ที่มีไว้เพื่อการลงทุนหรือหลักทรัพย์เพื่อขายหรือหุ้นมาเพื่อการลงทุนเพื่อหาประโยชน์เข้าลักษณะเป็นทรัพย์สิน ถ้าไถ่จากการจำหน่ายหลักทรัพย์ หรือหุ้นเพื่อการลงทุน หรือหลักทรัพย์ที่มีไว้เพื่อขาย และ “รายได้จากการให้บริการ” หมายถึง รายได้จากการกระทำใดๆอันอาจหาประโยชน์อันมีมูลค่า ซึ่งมีใช่เป็นการขายสินค้าของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนั้น

3. ปัญหาการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

เนื่องจากประเทศไทยมีจำนวนของผู้ประกอบการประเภทวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นจำนวนมาก ทั้งรัฐเล็งเห็นว่าเป็นวิสาหกิจที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ จึงออกมาตรการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีเพื่อสนับสนุนและจูงใจให้ผู้ประกอบการประเภทวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเข้าสู่ระบบภาษีเพิ่มขึ้น ผู้ศึกษาพบว่ามาตรการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีซึ่งรัฐออกมานั้น ยังขาดในเรื่องของการให้สิทธิประโยชน์ในส่วนของการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี ให้สิทธิชำระภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นรายไตรมาส ซึ่งประมวลรัษฎากรได้ให้อำนาจไว้ในมาตรา 83/1 โดยสามารถกำหนดช่วงเวลาภาษีได้ไม่เกิน 3 เดือนและยังไม่ปรากฏว่ามีการนำมาตราดังกล่าวมาใช้ ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่ามาตราดังกล่าวเป็นการจูงใจให้ผู้ประกอบการประเภทวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเข้าสู่ระบบภาษีมากขึ้น เนื่องจากมาตรการดังกล่าวเป็นไปตามหลักภาษีอากรที่ดี มีความสะดวกในการเสียภาษี ลดต้นทุนของกิจการ

⁷ ทศนิษฐ์ เหลืองเรืองรอง, ความรู้ทั่วไป กฎหมายภาษีอากร ตามประมวลรัษฎากร, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร : บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, 2560), หน้า 13.

4. ปัญหามาตรการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีในการหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ซึ่งมีมูลค่าเล็กน้อย

ตามกฎหมายไทย ประมวลรัษฎากรมิได้บัญญัติหลักเกณฑ์การหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สินที่มีมูลค่าเล็กน้อยไว้โดยเฉพาะ ถึงแม้ว่าทรัพย์สินของบริษัทจะมีคุณค่าเป็นจำนวนมาก บริษัทก็ไม่อาจนำทรัพย์สินแต่ละรายการ ที่มีมูลค่าไม่เกิน 2,000 บาทซึ่งถือว่าเป็นมูลค่าเล็กน้อยมาถือเป็นรายจ่ายทั้งจำนวนได้ เพราะต้องห้ามตามมาตรา 65 ตรี(5) แห่งประมวลรัษฎากร แต่เพื่อความสะดวกในทางปฏิบัติ บริษัทจะนำทรัพย์สินที่ได้มาใหม่ไม่ว่าจะมีมูลค่าเกินกว่า 2,000 บาทหรือต่ำกว่า 200 บาท มาตั้งเป็นบัญชีทรัพย์สินกลุ่มเดียวกันในบัญชีเดียวกันได้ และในการหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาในรอบระยะเวลา ปีแรกที่ได้ทรัพย์สินนั้นมาให้คำนวณหักตามส่วนเฉลี่ยแห่งระยะเวลาที่ได้ทรัพย์สินนั้นมาทีละรายการ ส่วนในปีต่อไปบริษัทสามารถคิดค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาจากยอดรวมทรัพย์สินกลุ่มนั้นได้เต็มปี และถ้าหากทรัพย์สินในรายการใดเสื่อมสภาพหรือสูญหายบริษัทก็สามารถตัดหรือจำหน่ายเฉพาะรายการนั้นออกจากบัญชีทรัพย์สินเพื่อถือเป็นรายจ่ายตามยอดคงเหลือในบัญชีได้ ตามหนังสือตอบข้อหารือของกรมสรรพากรที่ กค 0810/542 ลงวันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2518

จึงสรุปได้ว่า กรณีที่กิจการมีการซื้อทรัพย์สินจำนวนมากและมีราคาต่ำหากนำไปคิดค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาเป็นรายชิ้นอาจจะไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงาน จึงจำเป็นต้องนำทรัพย์สินดังกล่าวมารวมกลุ่มเข้าด้วยกัน เพื่อคิดค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาเป็นกลุ่มเดียวกันสำหรับทรัพย์สินนั้น การคิดค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาในวิธีนี้ควรใช้กับทรัพย์สินประเภทเดียวกันและมีอายุการใช้งานที่เท่ากัน ซึ่งประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายบัญญัติให้หักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาแบบกลุ่ม ดังนั้นผู้ศึกษาจึงเสนอแนะว่าควรออกกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องของการหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาแบบกลุ่มให้ชัดเจน โดยการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากรเกี่ยวกับการให้หักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคา แต่ในการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากรซึ่งเป็นกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติจะต้องใช้เวลานานดังนั้นในเบื้องต้นกรมสรรพากรจึงควรออกกฎหมายระดับพระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สินในทำนองเดียวกันกับพระราชกฤษฎีกา(ฉบับที่ 145) พ.ศ. 2527 มาใช้บังคับก่อนแต่การ กำหนดมูลค่าของทรัพย์สินที่กฎหมายอนุญาตให้หักเป็นรายจ่ายแบบกลุ่ม มาบัญญัติไว้ในพระราชกฤษฎีกาโดยตรงนั้น อาจส่งผลให้กฎหมายไม่มีความยืดหยุ่น เนื่องจากเศรษฐกิจ สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และจะต้องมีการ

ปรับปรุงมูลค่าดังกล่าวเพิ่มจำนวนขึ้น การแก้ไขกฎหมายอาจเป็นเรื่องยากที่ต้องออกเป็นพระราช
กฤษฎีกาอีกฉบับหนึ่งเพื่อแก้ไขปรับปรุงฉบับเดิม
ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากรซึ่งเป็นกฎหมายในระดับ
พระราชบัญญัติต่อไป

บรรณานุกรม

- เกศินี วิฑูรชาติ และคณะ. “เรื่องการสำรวจสภาพปัจจุบันและปัญหาของทนาย SMEs ในการสืบสาน
กิจการต่อ พร้อมช่องทางการปรับตัวของกิจการในช่วงวิกฤตการณ์เศรษฐกิจ.” วารสาร
บริหารธุรกิจ 2546, ฉบับที่ 97 (มกราคม-มีนาคม, 2546): หน้า 7-11.
- จิรพันธ์ สกุนา และวีระพงษ์มัลลย์. “วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมกับการส่งเสริมจาก
หน่วยงานภาครัฐ.” วารสารนักบริหาร 2553, ฉบับที่ 4 (ตุลาคม-ธันวาคม, 2553): หน้า 219.
- จำลองณ์ ขุนพลแก้ว. SMEs วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. เพื่อการเพิ่มผลผลิต
Productivity World, เล่มที่ 17. (พฤศจิกายน-ธันวาคม, 2540), หน้า 5.
- ทัศนีย์ เหลืองเรืองรอง. ความรู้ทั่วไป กฎหมายภาษีอากร ตามประมวลรัษฎากร. พิมพ์ครั้งที่ 3 .
กรุงเทพมหานคร : บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, 2560.
- สำนักประสานด้านการต่างประเทศ. สรุปหัวใจหลัก การส่งเสริม SMEs ไทย ก้าวไกลสู่สากล,
(กรุงเทพมหานคร:สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2555), หน้า 17.
ประมวลรัษฎากร พ.ศ. 2562.
- พระราชบัญญัติ ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561.
- พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการลดอัตราและยกเว้นรัษฎากร
(ฉบับที่ 624) พ.ศ. 2560.
- พระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 658)
พ.ศ. 2561.
- กฎกระทรวง กำหนดจำนวนแรงงานและมูลค่าสินทรัพย์ถาวรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
พ.ศ. 2545.